+ muutos tarkoittaa LISÄYSTÄ menoissa/tuloissa
- muutos tarkoittaa VÄHENNYSTÄ menoissa/tuloissa

		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Tehtäväalue	**Muutos**	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-
Taloussuunnitelman yleisperustelut	Toimialat ottavat laajemmin käyttöön osallistuvan budjetoinnin menetelmiä osoittamalla osa toimintaansa varatuista määrärahoista asukkaiden päätettäväksi.														
Taloussuunnitelman yleisperustelut	TA:ssa ja sen täytäntöönpanossa nostetaan tärkeäksi datalla ja vaikuttavuudella johtaminen. Osana uuden Espoo-tarinan valmistelua laaditaan suunnitelma, miten parannetaan myös luottamushenkilöiden mahdollisuuksia ohjata tätä toimintaa														
Konsernihallinto, kaupunginhallitus	Valtionperintöjen hakeminen ja Espoolle tulevan osuuden kohdentaminen tuodaan käsiteltäväksi kaupunginhallitukseen														
Konsernihallinto, henkilöstö	Kaupunki selvittää mahdollisuudet tarjota nykyistä merkittävästi enemmän edullisia työsuhdeasuntoja tai vuokra-asuntoja Espoossa työssä käyville matalapalkka-alojen työntekijöille. Selvityksen painopiste on perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen henkilöstössä.														
Konsernihallinto, strategia ja tutkimus	Tekstilisäys: Laaditaan Tilastokeskuksen tietojen pohjalta tilastollinen aikasarja Espoon väestökehityksestä espoolaisten alkuperä-/taustamaiden mukaan eriteltynä sekä ryhmitellään taustamaita tarkoituksenmukaisesti, jotta näistä voidaan laatia myös selkeät kuvaajat. Päivitetään nämä tiedot vuosittain, jotta luottamushenkilöillä ja viranhaltijoilla on jatkuvasti ajantasainen käsitys Espoon väestökehityksestä.														
Konsernihallinto, strategia ja tutkimus	Valtuuston jo aiemmin edellyttämä analyysi verokertymän ja muuttoliikkeen vaikutuksista Espoon ja kaupunkimme eri osien tulevaisuuteen sekä johtopäätökset toimenpiteistä kytketään osaksi yleiskaavan perusteiden valmistelua ja tuodaan luottamushenkilöiden käsittelyyn vuoden 2024 aikana. Tämä analyysi tarvitaan sekä koko Espoota kattaen että alueittain.														
Elinvoima	Ruotsinkielisen kotoutumiskoordinattorin virka. Ruotsinkielinen kotoutumiskoordinaattorin virka perustetaan elinkeino tulosyksikköön vuoden 2025 alusta.	0,090		0,090		0,090									

		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Tehtäväalue	**Muutos**	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-
Konsernihallinto	Kaupunginjohtajan käyttömenoista kohdistetaan järjestöavustuksiin, osa järjestöavustuksista varataan seniorijärjestötoiminnan tilojen vuokra-avustuksiin, 0,25 Me.														
Elinvoima, kulttuuri	Kulttuurin määrärahalisäys, jonka tarkemmasta kohdentamisesta päättää lautakunta (painotetaan taiteen perusopetusta, projektiavustuksia ja apurahoja sekä Karhusaaren toiminnan käyttöstrategia-valmisteluun liittyvää lisätyötä)	0,250		0,250		0,250									
Elinvoima, kulttuuri	Karhusaaren strateginen kehittäminen aloitetaan alkuvuodesta 2025 ja väliraportti tuodaan käsiteltäväksi luottamushenkilöille viimeistään loppukeväästä 2025. Päätöksenteon tueksi laaditaan kattava selvitys siitä, millä päätöksenteon ja vastuiden malleilla muissa suomalaisissa kaupungeissa kuten Helsingissä, Tampereella ja Turussa vastaavien arvokohteiden elinvoimaa ja toimintaa on saatu kehitettyä. Vastuu Karhusaaren strategisesta kehittämisestä on elinvoimalla ja siellä erityisesti kulttuuritoimella. Valmistelussa tulee ottaa huomioon tilapalvelun ja muun kaupunkiympäristön toimialan asiantuntemus ja rooli kaupungin kehittämisessä. Valmistelun yhteydessä arvioidaan Karhusaaren vuokrataso vastaamaan tiloista nykymarkkinoilla oikeasti saatavaa vuokraa. Kehittämissuunnitelman valmistelun tulee tapahtua yhteistyössä espoolaisten toimijoiden, etenkin Karhusaaren käytön kanssa toimineiden yhdistysten, Aalto-yhteisön, kansalaistahojen ja myös potentiaalisten yritysten kanssa siten, että tilojen käyttökustannukset ja tapahtumien kulut kyetään kattamaa kaupungin ulkopuolisella rahoituksella, mukaan lukien EU-rahoitus.														
Elinvoima, liikunta	Sporttiranneke +68 säilyy maksuttomana, tämä vähentää liikuntatoimen tulotavoitetta.		-0,230		-0,230		-0,230								

		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Tehtäväalue	**Muutos**	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-
Elinvoima	Tekstilisäys: Espoon eläkeläisten toiminnasta saadut kokemukset edellyttävät aktivoivia ratkaisuja, jotka kohdentuvat suoraan eläkeläisiin ja joiden suunnittelu ja toteutus on syytä tehdä kaupungin eri yksiköiden, LUVN:n ja eläkeläisjärjestöjen yhteistyönä. Valmistelu hoidetaan siten, että eläkeläisten mahdollisuudet kokoontua ja käyttää Espoossa olevia tiloja pyritään turvaamaan.														
Kasvun ja oppimisen toimiala	Kaupunki lisää yksityisten päiväkotien ostopalvelun ja palvelusetelituotannon osuutta varhaiskasvatuksessa. Valtuuston jo asettaman tavoitteen (yksityisen varhaiskasvatuksen osuus nostetaan 35 prosenttiin) edistämiseksi tehdään kattava kartoitus päiväkodeille sopivista tonteista ja kaavoitusta vaativista maa-alueista sekä käynnistetään markkinavuoropuhelu varhaiskasvatuspalveluja tarjoavien yritysten kanssa. Kaupunki laatii Espoon oman varhaiskasvatustuotannon eri muotojen kokonaiskustannuksista (investointikustannukset mukaan lukien) laskelman €/lapsi, joka on vertailukelpoinen ostopalveluna hankittavan varhaiskasvatuksen hinnan kanssa. Laskelman pohjalta arvioidaan yksityisen varhaiskasvatuksen osuuden lisäämisen kustannusvaikutukset, määritellään tavoitetasot ja etenemispolut mittareineen sekä tuodaan ne poliittiseen päätöksentekoon vuoden 2025 syyskuuhun mennessä.														
Kasvun ja oppimisen toimiala	KOTO-toimialalle määrärahalisäys, jonka tarkemmasta kohdentamisesta päättävät toimiala ja sen lautakunnat. Kohdentamisessa otetaan huomioon erityisesti seuraavat painopistealueet: - Lisämäärärahalla estetään ryhmäkokojen kasvua, turvataan varhaiskasvatuksen työvoimaresurssien riittävyys sekä turvataan perusopetuksessa mahdollisuudet jakotunteihin ja resurssiopettajiin. - Lisämäärärahalla varmistetaan toisen asteen koulutuspaikkojen riittävyys sekä valtiolta saatavien hanke- ja muiden erillisrahoitusten kohdentaminen niiden tavoitteiden mukaisesti. - Lisäksi toimiala selvittää ratkaisumahdollisuudet, joilla voidaan lisätä päiväkotiapulaisia sekä mahdollisuuden muuttaa ruotsinkielisen kielikylvyn oppilasvalinta vastaamaan englanninkielistä opetusta.														

		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Tehtäväalue	**Muutos**	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-
Koto, varhaiskasvatus	Edellä mainituilla painotuksilla kohdennetaan	1,800		1,800		1,800									
Koto, suomenkielinen perusopetus	Edellä mainituilla painotuksilla kohdennetaan	4,100		4,100		4,100									
Koto, svebi	Edellä mainituilla painotuksilla kohdennetaan	0,647		0,647		0,647									
Koto, toinen aste ja nuorisopalvelut	Edellä mainituilla painotuksilla kohdennetaan	0,570		0,570		0,570									
Koto, Supe	Espoo - tuntien säilyttäminen, 2 vuosiviikkotuntia.	0,488		0,488		0,488									
Koto, Svebi	Espoo - tuntien säilyttäminen, 2 vuosiviikkotuntia.	0,048		0,048		0,048									
Koto	Yhteisöohjaajien palkkaamiseksi ja lukiopajan jatko	0,400		0,400		0,400									
Koto, varhaiskasvatus	Yksityisen hoidontuki ja palvelusetelit, 1.3.2025 alkaen + 3 % tarkistus	0,342		0,342		0,342									
Koto, Svebi	Yksityisen hoidontuki ja palvelusetelit, 1.3.2025 alkaen + 3 % tarkistus	0,034		0,034		0,034									
Koto	Espoo laatii vuoden 2025 kevään aikana erityiset toimenpideohjelmat koulujen ja päiväkotien tarvitseman henkilöstön veto- ja pitovoiman tehostamiseksi sekä laatii sen osaksi toimenpiteiden tuloksekkuutta ohjaavan seurantajärjestelmän ja mittarit.														
Koto	Oppimisen tuen myötä valtionosuuksina Espoolle tuleva rahoitus ohjataan täysmääräisesti oppimisen tukeen														
Koto	Kasvun ja oppimisen toimiala laatii arvion kustannusvaikutuksineen painetun oppimateriaalin käytöstä digitaalisen materiaalin ohella perusopetuksessa ja lukioissa.														
Koto	Puistoruokailu pilotti	0,149													
Koto, toinen aste ja nuorisopalvelut	Pohjois-Espoon mopopaja	0,100		0,100		0,100									
Kyt, yleinen	Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle” lisätään toiseksi ranskalaiseksi viivaksi kuluvan vuoden TA-kirjassa oleva teksti: ”Valtuuston ja hallituksen päättämä poke-alueen pientalokaavojen nopea edistäminen sekä kaavoituksen tarvitseman palvelu- ja infratarpeen suunnittelu.														

		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Tehtäväalue	**Muutos**	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-
Kyt	Vuoden 2025 aikana kaupunki valmistelee rakennushankkeiden suorien ja epäsuorien hiilipäästöjen ohjausta asettamalla hankkeille hiilijalanjälkiraja-arvon.														
Kyt, Tilapalvelut-liikelaitos	Tilapalveluiden sisällä osoitetaan henkilö, joka vastaa kaupungin kiinteistöjen jätelajitteluasteen nostamisesta.														
Kyt, ympäristönsuojelu	Luonnon- ja vesiensuojelu Espoo-tarinan tavoitteiden saavuttamiseksi	0,300		0,300		0,300									
	Muutokset yhteensä	**9,318**	**-0,230**	**9,169**	**-0,230**	**9,169**	**-0,230**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
	Tulos kj esitys														
	Tulos muutosten jälkeen	**-9,548**		**-9,399**		**-9,399**		**0,000**		**0,000**		**0,000**		**0,000**	
Investoinnit	Tekstilisäys: Päiväkotien ja koulujen 10 vuoden investointiohjelman valmisteluprosessin uudistamista jatketaan siten, että uudessa mallissa: •muodostetaan yhteinen tilannekuva ennakoidusta väestönkasvusta, kaavoitustilanteesta ja tila- ja infrainvestointien alueellisesta tarpeesta ja kehitetään yhteinen käytäntö tilannekuvan muodostamisesta, •väestönkasvu pitää saada viime vuosia paremmin ennakoitavaksi ja tasaisemmaksi myös eri alueiden palvelutarjonnan kehittyminen huomioon ottaen, •valmistelu toteutetaan niin, että investointikehysesitys saadaan lausuntokierrokselle asiantuntijaelimiin Talousarvio- ja investointiohjelman vuoden 2025 valmistelua varten, ja •linjataan mahdolliset kiireisimmät priorisointia vaativat investointikohteet, jotta niitä koskevat kaikki välttämättömät valmistelutoimet saadaan toteutumaan ajoissa.														
	Olarin koulu peruskorjaus ja laajennus	0,500		1,000		11,500		7,000		-4,500		-8,000			
	Postipuu koulu + päiväkoti (vuodelle 31 huomioitu myös vuoden 32 vaikutus eli 2,6 Me)	0,400		1,000		14,000		13,600		1,600		-14,000		-16,600	
	Saarnilaakson koulu (vuodelle 31 huomioitu myös vuoden 32 vaikutus eli 14,3 Me)	0,700		1,000		8,000		15,000		13,600		-9,000		-29,300	
	Laurinlahti koulun käyttönotto											3,500		3,500	
	Aarnivalkean koulun liikuntatilat			0,200		0,200		0,200		0,200		0,200		0,200	
	Mattlidens daghem, Espoo Arbis vuokrakulut			0,630		0,630		0,630		0,630		0,630		0,630	

		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Tehtäväalue	**Muutos**	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-
Investoinnit, kyt	Lippajärven alustavissa suunnitelmissa ollutta reittiä ei toteuteta. Lippajärven reitin kustannuksista yhteensä 1,5 Me kohdennetaan uudelleen seuraaville kohteille: •Olarin talvipuutarha ja nuorisotila 0,22 Me •Espoon pääpyöräilyreittien toteuttamisohjelman momentille 19 A: 0,8 Me •Pienten lasten leikkipaikkojen rakentamiseen ja kunnostamiseen 0,18 Me Yhteissummasta on 0,3 Me käyttötalouden puolella luonnon- ja vesistönsuojelun kohdalla. Kohdistamiset toteutetaan osavuosikatsausten yhteydessä.														
Investoinnit, kyt	Espoo kehittää koko kaupungin kattavan leikkipaikkaverkoston, jossa varmistetaan, että jokaisessa kaupunkikeskuksessa on vähintään yksi vetovoimainen ja persoonallinen leikkipuisto.														
Investoinnit, kyt	Kulttuurikeskuksen teatterin suunnittelun ja rakentamiseen varattua määrärahaa käytetään tarpeellisilta osin sen varmistamiseen, että teatterin kytkeytyminen kulttuurikeskukseen tapahtuu optimaalisella tavalla.														
Investoinnit, kyt	Espoolaisten talon toteuttaminen käsitellään valtuustossa erillisenä asiana siten, että ehdotus sisältää analyysin sen tuomista eduista ja investointi- ja käyttökustannuksista kaupungille sekä vaikutuksista Espoon-keskuksen muulle rakentamiselle ja kehitykselle.														
Investoinnit, kyt	POKE-alueen toimenpiteiden osalta TA-2024:ssa sekä valtuustossa ja kaupunginhallituksessa on Espoon strategiseksi kehityskohteeksi nostettu pientaloalueiden valmistelu ja toteutus POKE-alueella siten, että ne toimivat kestävän kehityksen esimerkkikohteina. Tarvittavia toimenpiteitä pitää kiirehtiä sekä toteuttaa ne avoimena yhteistyönä potentiaalisten yhteistyökumppaneiden ja kuntalaisten kanssa.														
	Investointimuutokset yhteensä	**1,600**	**0,000**	**3,830**	**0,000**	**34,330**	**0,000**	**36,430**	**0,000**	**11,530**	**0,000**	**-26,670**	**0,000**	**-41,570**	**0,000**
	Käyttö- ja investointitalous yhteensä	**11,148**		**13,229**		**43,729**		**36,430**		**11,530**		**-26,670**		**-41,570**	

		2025		2026		2027		2028		2029		2030		2031	
Tehtäväalue	**Muutos**	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-	ME +/-	TU +/-
Investoinnit	TTS-kauden 2025-2027 jälkeinen tilannekuva. Kohteet edellyttävät kaavamuutoksia ja väistötiloja. Vaikutukset käyttötalousmenojen kasvuun puuttuvat (mm. henkilöstömenot, tilavuokrat).														
	Lisätään seuraavat päiväkoti- ja koulukohteet investointiohjelmaan alkamaan viimeistään 2028,: •Niittykummun korvaava päiväkoti, •Keran uusi yläkoulu, päiväkoti ja nuorisotila, •Otaniemen uusi päiväkoti, •Saunalahden uusi päiväkoti, •Finnoonkartanon yhtenäinen peruskoulu, päiväkoti ja nuorisotila, •Kiltaveljenmäen päiväkoti (Espoon keskus), •Kiviruukin ensimmäinen päiväkoti Yllä mainittujen kohteiden investointikustannusarvio yhteensä n. 130 Me. Toteuttaminen edellyttää kaavamuutoksia ja väistötiloja, joihin liittyviä kustannuksia ei ole huomioitu.														
	Lisätään investointiohjelmaan 13 päiväkotia ja investointi Tapiolan yläkoulukapasiteetin varmistamiseksi siten, että hankkeet ovat valmiita viimeistään 2035. Päiväkotikohteita tarvitaan suuralueille seuraavasti: 1 kpl Leppävaaraan, 3 kpl Tapiolaan, 2 kpl Matinkylä-Olariin, 5 kpl Espoonlahteen, 1 kpl Kauklahteen 1 kpl Pohjois-Espooseen. Yllä mainittujen kohteiden investointikustannusarvio yhteensä n. 116 Me. Toteuttaminen edellyttää kaavamuutoksia ja väistötiloja, joihin liittyviä kustannuksia ei ole huomioitu.														